

Студент 1 курсу
факультету економіки і права ХНЕУ

СУТНІСТЬ ТА ОЦІНКА СТАНУ МЕТАЛУРГІЙНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Анотація. Визначено сутність та здійснено оцінку стану металургійного комплексу України. Виявлено основні проблеми його розвитку і шляхи їх вирішення.

Аннотация. Определена сущность и осуществлена оценка состояния металлургического комплекса Украины. Выявлены основные проблемы его развития и пути их решения.

Annotation. Essence and the estimation of the state of metallurgical complex of Ukraine is carried out. The basic problems of its development and ways of decision of these problems are exposed.

Ключові слова: металургійний комплекс, чорна металургія, кольорова металургія, перспективи вирішення проблем у металургії.

Стан і перспективи розвитку металургійного комплексу України визначаються, насамперед, його потенціалом. Промисловий потенціал металургійного комплексу України в останні роки, як і в роки існування Радянського Союзу, є фундаментним елементом економіки держави. Металургійний комплекс забезпечує понад 40 % надходжень валюти в бюджет країни. При цьому близько 30 % становить його частина у валовому внутрішньому продукті. Підприємства металургійного комплексу забезпечують понад півмільйона робочих місць у найбільш густонаселених регіонах України. Ресурсний потенціал металургійного комплексу України визначається наявними покладами залізної (четверте місце у світі) і марганцевої руд, тобто основних си-ровинних матеріалів для виробництва металу. За обсягами виробництва металургійна промисловість України посідає сьоме місце у світі [1]. Незважаючи на вищезначені позитивні моменти в розвитку металургійного комплексу України, існують певні недоліки та проблеми для його повноцінного функціонування, що й обумовлює актуальність даного дослідження.

Метою роботи є визначення сутності та оцінка стану металургійного комплексу України, а також розробка шляхів вирішення його проблем.

Металургія – одна з найбільш важливих галузей промисловості України, де відбувається плавлення металів із руд та інших матеріалів, змінювання хімічного складу і властивостей металевих сплавів та надання металу певної форми. В Україні металургія є галуззю спеціалізації нашої країни в територіальному поділі праці країн СНД, Європи та світу в цілому. Металургійний комплекс – основа індустрії. Чорні та кольорові метали широко використовуються в машинобудуванні, будівництві, транспорті й усіх без винятку галузях народного господарства [2].

Згідно з даними Державної служби статистики України, сучасна металургія займає одне з провідних місць у промисловості, металургійний комплекс у територіальній структурі господарства України відіграє відчутну роль у міжнародному поділі праці: частка неблагородних металів та виробів складає 30 % експорту України [3].

Чорна металургія – одна з найбільш розвинених в Україні галузей промисловості, на яку припадає понад 1/4 усього промислового виробництва. Основною рисою чорної металургії є її матеріаломісткість. Тому підприємства чорної металургії розміщуються біля джерел сировини чи палива або між ними. Отже, чорна металургія має важливе комплексноутворююче значення, на її основі формуються багатогалузеві вузли. Кольорова металургія, на відміну від чорної, в Україні розвинута порівняно слабо. На розміщення і розвиток кольорової металургії в Україні впливають енергетичні й екологічні чинники. У структурі кольорової металургії України провідне місце займає алюмінієва промисловість, яка працює на привізній сировині, її підприємства розміщені біля портів і в місцях виробництва електроенергії. Галузь представлена великим Миколаївським глиноземним заводом, у Запоріжжі працює алюмінієвий завод, у Свердловську (Луганська обл.) – завод алюмінієвих сплавів [2].

Незважаючи на те, що металургійний комплекс України має досить добрі перспективи для розвитку (має власну сировинну базу, високий науково-технічний і великий експортний потенціал), аналіз його сучасного стану дозволив виявити низку негативних моментів [1 – 4]. По-перше, незначна частка металургійного виробництва спрямована на забезпечення потреб внутрішнього ринку, що є дуже важливим в економіці України. По-друге, структурна недосконалість і значний знос основних фондів вітчизняних підприємств металургійного комплексу (65 %). По-третє, висока, порівняно з провідними промислово розвинутими країнами, матеріало- та енергоємність металургійної продукції. По-четверте, розвиток металургійного комплексу спричиняє ускладнення екологічної обстановки у великих промислових центрах.

Для вирішення проблем у розвитку металургійного комплексу України у Постанові Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми розвитку та реформування гірничо-металургійного комплексу на період до 2012 року" передбачається два варіанти: орієнтація на імпорт промислового обладнання і технології за рахунок іноземних кредитів; інноваційно-інвестиційний шлях, спрямований на створення і впровадження сучасних технологій та обладнання [5].

Отже, визначено, що оптимальним шляхом розв'язання проблеми підвищення конкурентоспроможності металургійного комплексу є шлях інвестиційно-інноваційного розвитку, який забезпечує комплексний розвиток галузі за рахунок реалізації заходів, спрямованих на технічне оновлення виробництва, використання науково-технічного потенціалу, формування високотехнологічного виробництва.

Література: 1. Голубченко А. Морфологія і генезис гірничо-металургійного комплексу України [Електронний ресурс] / Голубченко А., Мазур В. – Режим доступу : <http://www.dt.ua>. 2. Регіональна економіка : підручник / Гавкалова Н. Л., Гіковата Н. К., Петряєв О. О. та ін. ; за заг. ред. д.е.н. Н. Л. Гавкалової. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2011. – 464 с. 3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. – Режим доступу : <http://ukrstat.org/uk>. 4. Шикова Л. Аналіз розвитку гірничо-металургійного комплексу України на сучасному етапі [Електронний ресурс] / Шикова Л. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>. 5. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової науково-технічної програми розвитку та реформування гірничо-металургійного комплексу на період до 2012 року" [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://industry.kmu.gov.ua>.